

РУСКИ

НОВИНИ

ЗА РУСНИХ У ЈУГОСЛАВИЈИ

„Руски Новини“ излазе сваког дана. — Приплата на рок 55 Дан. Адреса: „Руски Новини“ Р. Керестур, Часно Чекичког ратука 50-55Б, УПРАВА „РУСКИХ НОВИНА“.

Видана: Руске Нар. Просв. Друштво За редакцију одговорно: Мих. ФИРАЊ.

Война, јакеј не було.

Ише ше не могу предвидзати ани у најширших ланцих политични, господарски, социјални и културни последици терашней страшије войни у Европи, але то певно, же вони буду барз велики. На то маме приклад шветовой войни 1914-1918. року. Гента война на концу не примушела влади послдних војлошцих державох на увољзене таких оштрих политичних и економских законох, як то зробила терашня война у своім початку.

У англійским парламенту без великих перадох бул прийати закон, по котрим влада ма право контроловати шицку индустрию, тарговину, земледієство и шицки капитал, та и мобилизовац их, конфисковац их у интересу дальшого војвоаня.

Вилатра, же тота война уж на своім початку накладе на державу велики терхи, як прешла война на своім концу и воца залапюс шицки поля друштвеного живота.

Тот закон ма тим велику вагу, же го видя парламент держави, котра дотераз була главна бранителька плебодного господарского живота. Так англійска влада у держави, котра давала своім гражданим највекшу шлободу, постава ланом живота и шмирци каждого жителя и ланом його мастику! У прешлей шветовой войни ани не думали у Англиї на таки протиковституційни закони! Гоч и теди висатрало, же надладе неприятель и же ше англійске царство распадне.

А же тот закон у Англиї не остане лем на паперу, то видно з того, же ше маю завреш 2.000 фабрик, а їх урядици и работици маю буц размещени по фабриках за повешчане воених виробох. Тилк велі фабрики, котри не барз потребни за шицки вироби, маю буц заварты, а работици премещени до фабриках за воени материал.

Так дал парламент англійскей влади диктаторски права, же би вола за тот способ могла мобилизовац шицку господарску и логистку силу англійского царства за змоцньоване одпору проти неприятеля. Шицко ше роби так, же би живот англійского друштва бул пошвещен интересом державней обраны.

Таки закон у Англиї видани тераш першираз у историї, та кажди Англиец зна, яки події його чекаю, яки важни часи проживюс у историї своєї оцовици.

З нагоди виданя тих диктаторских законох одкрито було повездено, же у той войни ис шму ше похвиц лони воени богатче, як то було у прешлей шветовой войни, не шме буц воених конюктури за послдних и шицок капитал подпорядковали интересом держави и то першираз у историї Англиї. Тот факт доказуе, же терашни зулар под господарски-социјалним поглядом будзе иншаким, як война у р. р. 1914-18. Док послдници у прешлей шветовой войни нагромадзовали велики маетки, у терашней войни на ей початку того за капитал не могаће, — воц ма служиж держави и то на барз радикални способ.

З нагоди виданя того закону у Англиї Бернард Шоу, велики англійски писменік вывел, же Англия тераш за 24 годзани „лодержавела“ капитал.

Правда, Английци гваре, же тили шор ис будзе тирвац вично, лем до скончєня

Цо гварел Черчил.

Успих и неуспих антанги.

Зос Белгії до Англиї удало ше спашити 340.000 войска, то успих. — 30.000 Английцох погинуло и рането, французке войско ослабене — то не успих.

Восторек 4. юна давал прекиер Черчил у антантиском парламенту звіт о подійох на белгійским фронту, о страценой бытки на сиверу Французкей и о евакуації антантиского и французкого войска зос Белгії преїт канала Ла Манн до Англиї. Черчил гварел, же до катастрофи войска антанги у Белгії пришло прето, бо белгійски краль кантуловал, белгійске войско отворело фронт и так Немци окружели союзничох зос шицких страпих крєм моря. Немци руцели на тоту союзничку армію шицку свою силу. И висатрало же война прєпадала. Але армия доказала чудесни

стваря, бо попрі непрестанях нападох Немцох на жеми и зос владу, инак ше 340.000 войска преїт луки Денкерк спасло од зарабровања лебо од шмирци и то велики успих. Зато шицко оружје, 1000 двєла, шицки тенки антангєв, Страцєли амє 30.000 воикох цо погинулих цо ранєтих. Тераш Англия чека напад на ню, на ей острова. Але ми ше будземе брашци до остатку и не будземе патриц на нічки жертви. Будземе ше борид аж док Нови Швет (Америка) не придзе подмац спашити Стари Швет. — Гуторел Черчил.

(„Времє“ 5. юна.)

Св. Отец заш поволує держави на мир.

Най поштую законг чловечества и жедеи пардного права.

На дзєнь св. Евгєния, кєди св. Отец слави свой имени дзєнь, тримал вєнгу кардиналом и владиком у Варшаву бєшеду, у котрей описал криж, под котрих тераш стукла

цала Европа. Папа ваш поволал держави, котри воюю, най у војвоинно поштую законг чловечества и жедеи пардного права.

Вєц св. Отец молїл и благал цали чловєчи роз, най роздумує о науки католи. Цєркви, котра адина дава мир, а тот мир муши буц правєднї, чески и тирвани.

Югославия и ей суседи.

О воцкашиєй ситуациї гварел прекиер Цветкович цовинаром у Варшєбу такє: „Ми стоїме строго на политички неутралности. Нащо однашаї вєц шицкими сусєдами добри. А жедеи однашаї вєц сусєдами добри, вєц пот при-

чїли да будземе вєстарани.“ — Одношаї зос советску Русєнє иду гу утвєодзованю медєдєобних приятельских вєзєх медєи Югославїє и Союзом Советских Социјалистич. Рєпубликох“ (так волаю болшевици своє державу)

Италия стої пред одлуку.

То главне питанє терашней мєдєинародней политикє. Як познато Италия прєтлого року, на початку войни вєтєла, же на ма нікого интересу лишав ше до нєй. Але америкєн новини уж теди писали, же Италия лєм чека котра страна будзе моцнейша, и вєцка поїде за ню. Тераш висатра, же Нємєцка моцнейша и же стої пред побиду, прето Италия одлучєла, же войдзе до войни проти союзничох. Англійски новини пишу, же вєступ Ита-

лиї до войни, то питана уж лєм годзєних. И справди Италия поробєла уж лишко, же би зос полну силу могла вєдєриц на Французку и на англійски твєрднї у Средовємнїк морю.

На готовєнє Италия до войни по бєзу Нємєцкей, англійске радио подало, же прекиер Черчилє послал Мусолїни допис, у котрих пише, же шицку одговорност за нову войну будзе зношиц Италия, котра цо сєла пристац на мирне ушорєнє питанєх Средовємнїк моря.

„Принол час, котри зме чекали“

„Талияне ше буду повнї проти Францухох и Англійцох.“

Талияски новини „Рєспублицє интернационала“ пишу:

„Кєд талияски парол лєи Средовємнїкє морє и жади ушорєнє питанєх котри и шїм у звязи, зос тилк вои не спєлє аїч лєкше, лєм своєй правє.“

Полатїца и воєна мєц Италия почива на Средовємнїкєм морю. Не право, да Англия и Французєкє маю политичну мєц на тилк морю и на тот способ владаю глєд развоєм талияскєй вєрєда.

Английци и Французєкє не кризїваю тилк талияскєх правєх. Прето тєлє захтєви будє зношївани зос оружїєм.

Принол час, на котри зме чекали 50 роки. Талияски народ будзе ше борид проти Французох и Англійцох, своїх прєдвєнєкох з надєєничку одлучїностю аж до побєды.“

Далєй ше у тей сїлї гварє, же погляд Италия обрєцєнє нєлєкє Корєнєку (острєво, котрє прилєдє Французкей), Ницу, котрє гу талияски и талияски муши буц, лєи на Суєц, Туїсє и Джибути (французєкє вєрєшє усєшєдствє Абєсїни). (3p. 81 V.)

нойни. То ше може стєд. Але ти певне, же друштвєни живот на цалим швєцє, к и у Англиї будзе ушорєнє уж на иншакєх тємєлах. Зос погалду друштвєней правди тот закон у Англиї мож лєм похвалїц. Бо док ше єди бєиє и глїю на фронту, тєди не шму буц послдници, котри зос того цагаю хасєн и нагромадзую вєлєки богатєва. Але певно и то, же милиони борєцох на фронтох не борєли би ше, — годєм длушє час, кєд би явали, же дома ше поновємо часи зос р. р. 1914-18., кєд єди уєвєраю од глєду, а други збїваю вєлєки богатєва.

Видзєме, же у пламенєкох страшногò пожару родзи ше нови шєр, справєдлївєйши, лєм те страшиє, же вон ше родзи иншєлїдком вєлєких людєких, културних и мєтєријалних жєртвох.

За нас шєдких у той страшиєй катастрофи лєм то може буц утїшнє, же якостно инак наїрєдує. Гу вєкшеї справєдлївєстї, Гу лєпшєму животу и шєру.

Война ше приближує гу Англиї.

Кед през 130 роки Французка под проводом цара Наполеона завжала скоро цалу Европу, теди ше проци най поставела Англия и Русия. Прети цар Наполеон ше змагаа побид, надвладац велики держави.

Найбаржей мали славу збавили Англию, а воєни Русию. Вон мал цим през канал Ла Манш дос велику воєну силу шериц на Англию и потам у Лондону диктовад мир тей найвекшей, надмощней держави шеста.

Ала то му нїгда не пошло за руку. И кед Наполеон пошел у поход на Москву и кед го там генерал Кутузов цалком розбил, баш Англия була тота держави, котра зиншла його царство, а самого Наполеона интерновала га далеки острову Си. Елена на Атлантским морю, дзе Наполеон жалосно скончел свой, на подї так богати живот.

Нешка з дия на дзец у Европи рорїе вїана кед Немецкей под проводом вї диктатора Гитлера.

За час 9-мїсачней воєни ше укавало, же Немецка воєна оргинизация така мочна и порихтава, же до терва нїкто на мог вї слави вїзика одпор!

През седем уж лобити держави немецка воєна машина когудя ше гу своему главному цилю: на Англию.

И так, як знаа Наполеон, же бога главни неприятеля, то Англия и Русия, ас котрина вор ше мушк конечно обраховад, так тото яна и Гитлер, дїм же його положєне легчайше од Наполеонового, бо вон терва ма пред собу лем Англию. Зос Русию Гитлер, як го познато, заключєв пакт о ненападєню, га прети главни циль його нападу терва лем Англию.

Же бр Немецка дошла до Англиї, требадо вї зинциц тоти держави у вї суицестєву, котри мали приятельски чи воєни односи зос Англию. То були Чехословацка и Польска, котри Немецка зинцила у 1939. року.

Но тим треба було прєжажи тоти держави, котри заверали вї драгу до Англиї. Так 9. вприла немецка армия кошла до Данскей и Норвежскей. Перше ше придала без одбору а другу Немецка, гоч и на цалу завжала зос воєну, гоч як помагала Англия и Французка. Так Немецка вжала до своїх руках найблїше восточнє суицестєво Англиї. Терва зос Норвежскей Цемни барз легко можу нападац ас своїма авионцями на Англию.

Вец ше требадо Немецкей го вецей приближиц ас юга до Англиї. Ала ту на драге стали вї мали держави: Луксенбург, Голандия и Белгия.

Ровно за одєн мѣсач по прєжаженю Данскей и Норвежскей, склєв немецка армия прешла граници тих грох державох. Луксенбург такой дораз бул завжати, а його влада сцєкла до Парижу. Голандия канитуловєла по 5 лєвоєй бєтєи, вї краца ас владу пошла до Лондону.

Нет доброго Владика

Д-р Осиф Андрич, познати хорватски католици писатель и редактор „Дружтва св. Бронима“ у Загребу, котре каржа рок вида и розшири меди хорватски народ шцего тысячи книжки, изписал у пасолку „Оби-вель“ тот краси сабїж о лєшим покойник Владикови.

Ваш сом присуствовал свєточкей прєдстави опери „Зрински“ у Загребу, кед ше там одбувала шкєкєно-бунавацка прєсївца, га сом ше дитал владиком Лєйчови Будакєвичина зос Суботини:

— Чи оставєце нїцє дєкєльє дої медєк нїжї?

— Не, Югре идєм до Словєниї, а отдамь такой поїдєм на холєна владика Нєрадия — одповєд владика Будакєвич.

Я изчудєнєно патрєл на владикє.

— Одаи не владє — питал ше мє владикє секретар — же владика Нєрадия умар? Нешка рано нашл го жєртного у посєдє?...

Тик сом дємєл о неспєдєживєй шмерти крижєвєского владика, котри бул скє нашєй Бачки и котри по своїм рєдєнєю не бул Горват, ає Русин-Украинєц, ає зато не мєнєй любєл Горватєку, як ми.

Перширєз сом ше упознал зос владикєм Нєрадийєм 8. дєцєбрє 1913. р. кед вон у Загребу у єднєй вєлькєй сали, як ректор грекокатолицикого сєминара мал вєлькєу бєспєду. Теди сом ше дознал же вон тиж сил хосєй роцєкєй Бачки. То ми було барз мало.

Терва Немецка прєжажєла цалу Белгию, ає вжала єдну част сивєрнєй Французкей и так ше достала на брєг каналу Ла Манш, котри одєляє Англию од Европи и на дєновєдних точках в ше ширица од 40—50 км. Впридєря, же Немецка ма у плану нападуц на Англию а вєдєдух а морє и так ю примупил на канитулєвию. Вєдє немецки колаци уж и пєшу, же воєна бї ше заверєла на початку дєтє.

Иа прїдєдє Гитлерєк за руку тото ше не дєгєл зрєбїц Наполеон, га єст прїдєдє Англию у вї влєкєй живи, то кед ужакє єкраа будучнєє. Нємєрка лєгкє можє надвладєц малки держави єдну за другу, ає англїйски и французи новини пишєу, же єднєкє французи и англїйски армїє нїцє не кошли до битки, Вонє чєкаю на свой час. И вон як да угє нє дєлєкє.

Падобранци — паразитисти.

Терва як у воєних, так и по радїю вєдєрєз читамє, чи чуємє гурорид о падобранцєх — паразитистєх.

Так ямє чули, же кед немецка армия нападєла на Норвежску, а по тим на Голандию, немєски паразитисти уж прєд тим вївєдєм ше спущєли зос авионцєх на повїдєнє мєста у Норвежскей и Голандїи и на тот спєсєб вєльє немєски немецкей вричє надвладєц тоти держави.

У Амстєрдамє, главнєм мєстру гу немєским падобранцєм приєжєкєцєк ше и голандски Нємци, котри тот спєсєб нїцє прєд вричєдєм Нємцєх завжєлє тот вєльєкє карєш.

Шнєт аж теди увидєлє, аєсє то оружє падобранци.

А же то важнє оружє, євнє и зос того, же у Англиї воєна команда вєрганїзовєла 300.000 добровольцєх за одбрану прєдї нападу немєцких паразитистєх. Так вєсто зрєбєла и французи єлєнє командє.

Падобранци ше перширєз завєли у 1934. р. на манєвєрєх (вєжбє) коло Крєва. Були там присутни и воєково прєдєставлєни французкей и Англїи. На тих манєвєрєх перширєз у истєриї воєска зос авионцєх спущєли ше дєвє дивнєй падобранцєх.

Теди ше французки и англїйски генєралє шмєдєл зос вєлєкєнєкєх. Нємци ше не шмєдєли.

А терва тото оружє постєло єдно од найважнєйших оружиєх у терашнєй воєни. Лєм же Нємци вєцєй не булє бєрєвац так го хєсновєц, як до терва. Нєшка Англїя и Францїя не лєм же прїготовєна до обраки прєдї нападу падобранцєх, ає и уж вєжбєлю своїх паразитистєх, и то у вєлєкєм числє. Отже спєсєб воєни ше пєчїна вєрєнєнєнєц, як то булє и з подморницями у прєшлєй швєтскєй воєни. Теди подморницї у морским бєлє перширєз хєсновєла Немецка, ає уж нєводлєга котим завєли ше на морє и подморницї антантє.

Прєцидє швєтскє воєна дєлє дєвє оружиє подморницєку и тєнк, а терашнє: падобранцєх.

По дєвє роках, то єст в єшєнї 1916. року, кєли прєдєдєтелє горватского вєдєкємєтєвого католи. Дружтєвє „Домєгои“ нїцє зос єлєним моїм товаришєм пошїло до Крижєвцєх, же бнї и там засїрєлє єдно католицикє студєнтскє Дружтєво. Кед змє нашу задєчу вєрєчєлє, одлучєлє змє вєлєкємє цїшнєнєц новєго крижєвєского Владикє, д-ра Дионїзїя Нєрадия, котри уж теди други рок усрєлєл зос крижєвєску єпархию.

Сєрєжнїи, Блєгї, змїрєкє, аєкє остєл вон прєдєдалє свой живот, прївєл вон нєсє сєрдєчєно у своїм дотєхнєм квєрєлєю зєтрамь лєс и на вєчєру котри тиж булє прєстєлє, єкєрєлє. Так ми дєлє дєвє годєни бєшєдєвалє а сє владикєм и рїжнїх пєтєлєх, котри нас мєлєдєх католицикєх вєнєлїгєнтєх интересєлєк и мє котри владика Нєрадия увєлєчєлє свою лєбєв и зарєзєкєнє. Одушєкєнєнє зос увєнєгу, котру ннї владика увєчєлє, мнє пєчєнєлєм вричєлєя познє вєчєр зос Крижєвцєх до Загребу и нєслєлє змє у єлєнєй душї нєзабутнї пємєтєк на тот дєєлє.

Од того часу мал сом бєлєчєстїлєнє нагодє икєдєнє владикєу Нєрадия к гурорид зос нїм. Його поєнє и отповєска бєшєдє ннї чи прїножєлєлє тот дєєлє моєй нєцїєнє у Крижєвцєх.

Стрєтєлє змє ше у Загребу, и то кєйвєсєй у Дружтєвє св. Бронима, кєтєрєку вон вшє бул удаєн и зос котрим ше вшє зєлємєлє.

Кєдїтєд прїєслє до того дружтєвє и зєрєшєлє дєлєкє своєо дєлє, змє нєсє интересєлєнє о работи и положєнєю дружтєвє и дєвалє своєо пєрєдє.

Вандровкаше.

Не гєлєбє буцє коцєдєш. Осєбєно не гєлєбє за того, котри нє спєсєбнє за другу рєборєу. И тото єлєжбє, хтє ю конєкє шорєво, єлєжбє мє кє чєсє. Бє вон не жнє вїжєку на терєку, хтє тото рєботє у єчєдє лєдєлєх одєтєлє.

Алє вєлєкє, трє подлєсєк, кєд сєбє вричєлє глаєнє цєлєдємє постєлє бєн, дорєвєц ше до дєкєкєй єлєжбє, дєє не мушк рєбїц, пє гєчє в тєм вєчєсєнє єлєжбє. Гєкє члєнєк гєтєвє зєдрєдєц шлєкє, за цє вєєнї лєдєлє змїрєлє; своєй рєцє, своєй карєлє и своєй вєрє.

У вєжнїм лєрєдєє вєрєбує ше такє вєлєкє мєсєдє змємєдєнє сєлєнєк, а вєсєй змємєдєнє мєлє-єтєрєх, аєлє нєйвєсєкє таких вричєлєнє душєх сєт мєдєлє шкєлєрєкє, котри не мєгєли шорєво сєкєнєлє янї штєри кєсєнє гєрєждєнєй шкєлє. Вон бї мєжє нїцє мєгєлє буцє пєкєрє на остєтєкєм мєсєдє. Алє на таких мєстєх рєботє вєлєкє, а пєлєлє мєлє. А таким нєлєдєчєнїм шкєлєрєкє рєботє нє пєкєнє, лєбє сє цєлєком нєспєсєбнє за нїжєку рєботє.

Рїдєко ше у нєсє нєйдєє хлєпєсє, же охлєбї шкєлєу, бє ше мє куєкє не пєчє и вєц ше вричє гу влєгєнє и пєстєлє прєд цєлєм живєтє зємєлєдєлєц. Аєсє за тєлєкє пєшкєх дєвє-трєх зємєлєдєлєцєх цє мєжє повєсє, же бї булє нєгєлєдєнєвєнєк, аєлє нєрєцкє; обєчєлє вон, же ше кє друга, гєчє и чєжшє рєботє бєрєкєй пєчє, и вон ше вї влєпєлє.

Подлє, лєлєтєв шкєлєрєкє постєлєлє шкєлєкєрєтє и шкєпєкєлєю зос шкєцкєм: зос душєу, зос нєрєдєку и сєрєкє чєсєку. Кед уж нїч не мєжє, вєц пєнєчєлє на прєдєлє своєй рєдє, своєй карєлє и своєй вєрє. А тєрєгєлєнє, тєрєгєрєнє. Хтє кєжє мєжє, тєдєлє за нєдєлєтєво вєлєкєнє. Дєдєлєнє будєє з нїх цєртєрє, дєдєлєнє пєкєрєкє, дєдєлєнє прєрєкє а дєлєтєлє влєсє-мє. Дєдєлєнє дєлєдєє и до рєвєрєндє, гєчє бї прїє своєм лєрєдє, дєє-гє дєрєкє поєнєлє, нє мєгє нєйвєцє слугєвєкє мєстє. Дєдєнє нїжє, а нїхтє не знє од чєго.

Чувєлємє ше от таких лєдєлєх, а осєбєно чувєлємє од нїх нєшу мєлєлєж, бє воннє ше бєрє лєбєвє умєлєлєнє гу вєлєкє мєлєлєжкє од сєбє и гу нєлєознєтєм и там ше прєвїцє вєжнєк, бє мєдєлє сєлємє кєрїєцємє бї остєлє внїшнєлєнє. Цємнє тє лєдєлє и у мутнїм лєпєкє своєо жєртєнє.

Воннє зєнїчєлєно вєлє за тєту єлєжбєу не спєсєбнє, до мє зєлє нєдєлєтєво дєстєлє, га и ю трєцє. Дєрєз ю и сємє охлєбїє. Сєнєсєкє нє лєчє зє нєдєлєтєво. Блєкєлє ше у жнєлєкє, а на конєку як жєбєрєкє, аєлє зос сємєу бїєтєлєном дєкєнєчєку своєй жнєлєкє. Аєлє прєдтєм вшє нєйвєдє мєдєлє нєуєкємє лєдєлєжє своєо жєртєнє, же нє лєбє обєрєу, чєкє на кєрєку драгу зєдєу.

Дєвєрєкє нєшо нєйвєдє прєд нїмє зємєрєкє!

МОВО РИДНА, СЛОВО Р
ХТО ВАС ЗАБЕВАЄ,
ТОЈ У ГРУДЯХ НЕ СЕБЕДЕНЬКО
АЛЕ КАМИЊ МАЄ

Стрєтєлє змє ше и позє Загребєм, у Сримє Сєрєсєку, у Прїтє и Рїмє.

Трєкєз у вєчнїм вєрєшєу Рїмє: у 1929. подчєсє Сєлєтєро Рєкє Пєнє Нїжє ХЛ. р. 1936. на одкрїтїю вистєлє вєлєкєнєй католицикєкє прєсє и остєлєнєрєз р. 1939. Вшє вон булє гу нам лєлєкєнєнєм прїєкєтє-лєбє, сєрдєчнє, блєгоскєлєннє и рєдєвалє ше нєшнїм сєлєтєм змїгнєнєм.

Остєлєнєрєз сом ше стрєтєлєлє зос владикєм д-рєм Нєрадийєм у Сримє у його другєй влєдє-чєскєй прєстєлєнїкє, у Шидє. На католицикє Вєлєкє Сєрєдєу вричєлє сом ше зос своєго Мєрєвнїчє, и увєчєлє до вїтєнє, а вон вєхлєдєлє.

Прєгєлєрєлє змє дєкєлєкє слєвє, а цє конєку зновє сом чулє з його устєх його мїлє:

— Бог з вєкї!

Так змє ше остєлєнєрєкє стрєтєлє, а вєц нїцє зєсїрєз у Крижєвцєх, дєє сом го прєд шкєвєрїєнєу стєлїтєлє перширєз умєлєлє. Прїшлєлє сом на пєстє-лє одкїтєвєнє зос нїм; на його хлєзєнє, 17. апрїлє. На други дєєлє ше одлєгєлє од нєго Шид, а по-тїм прїєкєлє його рєдєлєнє Рускє Кєрєстєр у моєй вєлєкєй Бачкєй.

Нїгдє мє, добри Владикє, єдєн другєго не зє-будєлєлє!

Д-р. Йосип Андрич

Даруйте на шкєлєрєкє Конвїкт
Владикє Дионїзїя!

Події и висти ЗОС швета

Немецки и французко-английски страти у терашній битки

Немци: 1 милион мертвих и ранетих; Французи и Английци: 300.000 мертвих и ранетих.

Английски и французки преса тих дньох писала, же Немци у тей страшней тритимянової офензиві страшили коло 1.000.000 мертвих и ранетих понок.

По писаню тей преси Английци и Французи надво мали коло 150.000 мертвих, але о числу ранетих ніх не писали.

На того твердили немецки преса одноведо же Английци и Французи мали велики страти, вони страдили коло 300.000 мертвих и ранетих, але Немци цодо своїх стратах том тельо писали, же вони не такі велики як по их Английци и Французи писали.

То правда же у тей страшней войні за враз немци гачко установили страти одней и друге страши, тим баршеј, же одна и друга стана ше стараю своєю страти пред явностю амещовани, з страти неприятелю амещовани.

Але едно певно: И одна и друга стана у тей тритимянової битки мали велики страти, котри далеко превидиши людски и материялни страти за одичи час у вранней світової войні. Причина таких великих стратах, то модерни воєна техника, котра у прешлей світової войні не була так довита.

Немци твердили, же од 10 мая до 1. юна було Немцях забитих 10.252, страчених 8.463 и ранетих 42.523. У тим часу заловили Немци хиліаюн 200.000 неприятельох, зніщили 1840 авіаіони. Английци заловили, же у тим часу страдили два 302 авіаіони, а Французки виді менш. Немци признаваю, же страдили своєю 432 авіаіони.

Кельо Финцох спадло у войні з большевиками

Обявили су конечна числа стратах Финцох у одявней войні проти большевикох.

Погинуло на финской страни: 1.032 офицера, 3.682 подофицера, 14.862 воєнох. Шанких 19.576. Чужко ранети: 616 офицерах, 2.391 подофицера и 13.033 воєнох. Шанких 15.934.

Заробовани: 75 офицерах, 375 подофицерах и 2.420 воєнох. Шанкого 2.882.

Пата до вч являе виста заробованих. Значи, же ше Финци храбро борели и воєном вигнудли ше против большевикох. Во Финци добре, авіаіони задо ше борли.

Цо дума Сиверна Америка.

У Сиверней Америкі воєна ше велка пропаганде за фрیشку и чим велку помоц Англиі и Французкеј, особливо зос авіаіонами. У Америкі ше отворено гутори, же би зос побилу Немецкеј Америке була угрожена. Не пребде скоро дасе и да президент Рузвелт на опомне Американцох, же ше война приближуе Америкі Американски новини зашкшту, же ше тала амедки индустрия муши деп за виробле авіаіонах за антанту. Помната уж вичав найвекшого фабриканта автох Форда, же лем того фабрика-мошу дрез шейц мешали кажди дзень виробити по 1000 авіаіони.

Велка величина у американским сенату и конгресенту явела ше за фрیشку помоц антанті. Сенатор Питмак гуторел:

„Єдине до би могло зменшити терашню опасност за Сив. Америку то кед би Немецка була побилу. Як сом уж гуторел, Немецка би угрожала Америку и у тим случаю кед би мир бул тельо направещи. Але ситуація була би горши, кед би Немецка побилу Антанту и Французку и зградила их воєну флоту. Теди би ше ми Американци Атлантским океану стретли зос флоту, котра би була од нашей велко мощнейша, а на Вельким Океану зос флоту, котра би скоро була ронка нашен. На таки слухай ми по думке, а даужност одждого политичара, да о тим дума“ (Врско 2. юна.)

Немци бояривали 2. юна кжкофранцузски проши Марсель и Тулуз. Тулуз е тиж вела французски дук на атлантском морю. Бомбаривали тиж железнику медзи Марсєлом и Лионом. Трак мож лем обчековати, же Французи буду бомбаривати немецки варони.

Французка ше могає ви победу. У швейцарских церквах тримаю ше колебени за лобити над неприятелю. Народ у вельких процесионих идруе у мочивод церкв до церкв и явно признає Бога за уреду. У Паризу у позветей велкеј церкв Нотр Дам на богослужбю були присутни и министри, гоч у Французкеј Церкв одаслели од держави.

Италиі ше уж одлучела ви Ромецку. Так пишу французки новини. Мусоліни пришол до варону Торину у сиверней Италіі и там презлгал таландеке войско. Позовано 10.000 резервних офицерах. Французки полковник и бывши воєни Фабри министр виявел, же Таланте не добре рачую, кед думаю, же 20 французски дивизіі у Белгії превадли и же Французки нема доси войска за одбрену своєй границі на проци Италіі. Французка може поставити 150 дивизіі.

Далей французки новини пишу, же мидзи Италіі и Французку нет такого спору же би ше не могло рачити на добри, мирни способ. (Време).

Американски президент Рузвелт у тих дньох од парламента ма достаи право на мобилизацию у 3 адьявних державах Сиверней Америкі. То аерширало у Исторії тей держави, же президент достава тале право. Заш у Америкі чим далей, тим баршеј туи гласи о тм, же би Америка мала пойснати лем зос лиферианьом оружия на помоц Англиі и Франції, але и зос войском. Скоро швейцарцик новини пишу о тм, же союзнікох треба чим скорей подомогнут. Випатра же Америка влук войдре до тей войні.

Страшнє бомбаривани велких вароних за фронтю того тачно ше уж почало. 3. мая Немецки авіаіони од 340 авіаіонах нападла на Париз и на його околицу, дзе бомбаривали веродромы и фабрики на оружия. Немци вияю, же при тей нагоди зніщили велко французских авіаіонах на веродромох и розбили даскельо фабрики. Цудни воєни пишю, же в нагоди того бомбаривани було 120 мертвих и велко ранетих жени и дзеци.

Французки и английски авіаіони того истогі днї заловили на немцях войні, точни веродромы и фабрики у западней Немецкеј и як явлю зос Париза, при тей нагоди зніщили велко железнични станциі, веродромы и фабрики. Немецки новини пишю, же в нагоди того бомбаривани погинуло 53 особи и велко ранетих. Як видно, єдики другим не оставио дужки.

Пред страшну битку на западу. Перша велка битка на западу засрешна. Немци ше достали на брег каналу Ла Манш, завжала Голандску, Белгию и кус северней французкеј. Тераз ше обидва иронийки готую до страшней ригальней битки, яку историі нише не видзела. На обидвох стая готова до бою миллионна армія и безчислені воєни материял. Хто почина? Немци гутора, же тероз шор на союзнікох почне офензиву. Але французки так тверди, же Немци вводлуга почню нову офензиву. Отже шлет знова стої пред страшну криваву представу наших дньох.

Нові офензива миру? Американски новини пишю, же Рузвелт и Мусоліни иде тих дньох ведю зос св. Отцом пролужа воюущи стравох условия за миру. Але Французки и Английцине такой гутора, же тоти условия буду такі, яких вони не можю прияти. По писаню тих новинах Мусоліни не мала лем тельо, кед би тоти офензива миру услуху, вошол до би войні. Але Америка исто так не тельо би ше почала прва шветова война.

Нова Немецка офензива
По ровказу Гитлера 5. юна почали Немци у Французкеј велку офензиву на фронтю од 240 км. од Седина аж до моря. Виста на Париз.

Як ше ма газдиня чуває од вистатости?
Найглавнєше у тей ствари є, да газдиня зна подразити свою роботу, и розуми ше, да є ту тому и здрава. Найвєшчу роботу треба ровномєрно подвєдєти за важки дзень у тиждєнь. Каждого днї треба єдну лебо два годзини одпочивати, а найменей пол годзини. То завоини од того, кельо маде членох у фамелиі и яке ваше здравє. Ошлєбодитє сами себе од непотребней роботи! Най ше ваше дзєси сами старію о своїх поспєлах и о своєм орманє. Най шюра сами своє ствари. Во велко єст ствари, котри дзєси сами можю окончиє.

Друга ствар є єдино.
Кед робите чужку роботу, поведате кед райбеце, мушнє має и добри кост. Кед вам и то

явлю, можєце и штирираз, и шейцраз на дзєнь єст. Робота особливо чужна причинює вистатости, а тому єдики лїк: добри кост. Д, мам, же то уас знаєє зос власного искусства. Але и ту не треба прєйсти границі.

Дом треба да ше будєє вилуфтовани. Влажност єли сухости воздуха має барє велки вплив на ваше здравє. Уж пре тоту причину такі способ будовани хижох, як яки будую у Керестуре, барє хасновити и прєлоручливи.

У вашєй хижї температура треба да будєє од 18 до 20 степєни Цєлсия, а влажност воздуха 40—60 проценти. Прето треба да має кажда газдиня термомєр и баромєтр.

Єдики ствар, котра тиж причина вашей вистатости, су гарадици. Вони причинює велко вєпей вистатости, як ходзєне по ровней жеми.

Значи, же не маєте шикки гарадици, але єст и такіи по малу. Вистатости можє приєди як наслідок барє мочней, лебо барє слабєй шветлости. Ваше ходзєне овиниє и од злихих шикатох. Желє не єме пошєди койкии дзута сухий, не шме бує посидєти на нї, бо то єє велко завдан у работи. Желє муши маєи оше єсти: шикати, добри и комотни суки, але шик модерна.
Подїєл — к

Наша держава

Обчински вибори у Горватскеј и споразум.

1. Юна бул у Загребу прамєр Цветкович, котри є и прєдседник Югосл. Радикалней Заєдници. Понеже дасци загребски новини на рички способи толковали резултат виборох у сєрбских видалох бавляни Горватскеј прєто прамєр Цветкович на питаня кованярох у тей ствари дал вияву, же ЮРЗ стої далєй можиє при споразуму зос гораатими направєким 26. августа прешлого року. И плєни ЮРЗ можиє буєи лем тоти политичаре, котри признаваю того поразумєнє и Горватими. Можєм Вам понєсєц — гуторел далєй прамєр Цветкович, же у шкєлим остаткєм часу медеи мику и Дром Мачеком на було анї у єдней ствари зижкого непоразумєнє. Ми нише єдики думали и по тих своїх думках зме робєли.

ЮРЗ котрей сєм прєдседатель асциали терашнїм своим водством стої можиє за политичну поразумєнє“ (Време 2. юна).

ГРОМ ЗАБИЛ ДЗЕЦКО НА СПАННО. У западє Вельким Среднєшту при Вршцу у Банату забил гром б-рочного клєпца Мирка Вукова. Хлєнец остал сам дома, бо родитєли пошлїли на пољє. Вони випол в дому и за влєзлом под єдики дрєвом зєспад. Док хлєнец глардо спал, надишла буря и єдєч гром вдерєл баш до того дрєва, под котрим хлєнец спал и забил го на мєсту.

ВИПАТРУНОК ЗА УРОЖАЙ ЖИТА того року у Бачкеј и Банату дєсєц пољєди. Жито велко заостало од вєлького мразу и од води. Рихує ше же у найвєшним случаю можиє буєи штєднї урожай котри да коло 21 миллион метри зєрня, а то баш тельо, кельо нам треба за живот. Заштато у цєлой церквєи 2 мил. и 200.000 гєктари жеми.

МЕНШИНОВО ОДДЗЄЛЄНЄ при основних школах можиє буєи отворєни вилєзєм так, дзе ше увидєше 25-30 школярох иє сєрбско-хорватскеј народности. Тоту дозвољу видєло Министрєство Просвєтє. Родєти таких дєсєцох маю управитєльоши школи подаєи молби до 10 юна. За меншинових учитєльох ма ше оставити управитєльи школи.

ТЕРХОВНИ АВТОМОБИЛ прєдьявєл днє 2. юна у Новој Пазарє рачно роботничка Сєлка Икича з Пожеге. Нєштєшнїи члєнок остал на мєсту мертєк, Охобєл жену и 3 дєци. Жандармерия шофєри арєстивали.

СТРАШНЄ УВОЙСТВО. У мєсту Каранец у Варанї збойничї забилу вноци жєку Марю Бал — одрєвали єї в ножно главу и одьясли 20.000 динари, котри сєвєж вона достала за продану жеми. Збойничї пошлїли до хижї през облак, а зос блином намастєли скає, же би ше не чуєло, кед го розбивали. Заннємиє, же вони вошлї до хижї, кед жена ише на сплєа, але слухала радно и лї ушох мала слухавки и оздє сєм прєто зловїлох по чуєлє.

ЦЕНА ЗАРНУ зещ ше дингла. Житю до 252 динарє, а кукурици до 202 динари.

Бицикли,
машини за шиче
у вельким вибору по найтуншеј цєни у
ПАП СЛАВКА
Руски Керестур.